

Kokousaika: Keskiviikko 2.10.2019 klo 18.30 (kahvit klo 18.00 lähtien)
Kokouspaikka: Kesijärven leirikeskus, Nikulantie 210, Launonen

Asialuettelo:

- 32§ Kokouksen avaus ja alkuhartaus
- 33§ Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
- 34§ Pöytäkirjantarkastajien ja ääntenlaskijain valinta
- 35§ Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen
- 36§ Työalojen esittely ja uusien työntekijöiden esittäytyminen kirkkovaltuustossa
- 37§ Valtuustoaloite kokouspalkkioiden ohjaamisesta Yhteisvastuukeräykseen
- 38§ Aluekeskusrekisteri
- 39§ Lisätalousarviot
- 40§ Hautausmaakatselmus ja investoinnit
- 41§ Kiinteistökatselemus ja investoinnit 2020
- 42§ Metsäsuunnitelman 2015-2024 hyväksyminen
- 43§ Kirkollisveroprosentti 2020
- 44§ Kirkkoneuvoston jäsenen valinta
- 45§ Ilmoitusasiat
- 46§ Jäsenten esittämät asiat
- 47§ Valitusosoitus
- 48§ Kokouksen päätös

Lopella 23.9.2019

Outi Siirola
kirkkovaltuuston puheenjohtaja

Kokouskutsu esityslistoineen on postitettu kirkkovaltuuston jäsenille 25.9.2019

Merja Zetterman
toimistos sihteeri

Pöytäkirja nähtävänä:

Kokouksen tarkastettu pöytäkirja, johon on liitetty valitusosoitus, pidetään yleisesti nähtävänä kirkkoherranvirastossa 4.10.2019 – 3.11.2019 viraston aukioloaikoina maanantai - perjantai klo 9.00 - 12.00.

Kokousaika	Keskiviikko 2.10.2019 klo 18.30 – 20.45		
Kokouspaikka	Kesijärven leirikeskus, Nikulantie 210, Launonen		
Jäsenet		läsnä	poissa
	Alho, Aimo	x	
	Auvinen, Minttu		x
	Hatakka, Jarno	x	
	Kanerva, Risto		x
	Kenttämies, Teppo	x	
	Kuparinen, Marja-Leena	x	
	Kuparinen, Seppo	x	
	Leino, Maria	x	
	Lukana, Anne	x	
	Muhonen, Pieti	x	
	Nevanpää, Kalevi	x	
	Niemelä, Asko		x
	Niemi, Arja	x	
	Saksala, Eija	x	
	Salomaa, Ari	x	
	Siirola, Outi	x	
	Siivonen, Johanna	x	
	Tuohimaa-Salminen, Kristiina	x	
	Vuorinen, Sakari	x	
	Mustajoki, Anu-Maarit. varajäsen	x	
	Vesto, Leena, varajäsen	x	
Muut osallistujat	Hynynen, Tuomas, kirkkoherra	x	
	Kuuluvainen, Pirjo, talouspäällikkö	x	
	Zetterman, Merja, pöytäkirjanpitäjä	x	
	Kovalainen, Auli, diakonissa §36	x	
	Leppänen, Riikka, diakoni-lähetys sihteeri §36	x	
Käsitellyt asiat	§§ 32 - 48, sivut 1 – 15 ja valitusosoitus sivut 16 - 17		
Allekirjoitus	Outi Siirola puheenjohtaja	Merja Zetterman pöytäkirjanpitäjä	
Pöytäkirjan tarkastus	Lopella 3.10.2019		
	Teppo Kenttämies	Marja-Leena Kuparinen	
Pöytäkirja nähtävänä	Lopen seurakunnan kirkkoherranvirasto 4.10.2019 – 3.11.2019 viraston aukioloaikoina maanantai - perjantai klo 9.00 - 12.00		

32§ Kokouksen avaus ja alkuhartaus

Puheenjohtaja Outi Siirola julisti kokouksen avatuksi.
Kirkkoherra Tuomas Hynynen piti alkuhartauden.

33§ Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kokouskutsu ja esityslista on postitettu kirkkovaltuuston jäsenille 25.9.2019.
Kokouskutsu on ollut nähtävänä seurakunnan ilmoitustaululla 24.9. – 2.10.2019.
Kokouksesta on ilmoitettu seurakuntauutisissa viikolla 38-40 / 2019 (Lopen Lehti, seurakunnan kotisivut) sekä ilmoituksella Lopen Lehdessä ja Aamuposti Viikko Riihimäki – lehdessä 25.9.2019.

Ehdotus:

Kirkkovaltuusto suorittaa nimenhuudon ja toteaa kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden. (Kirkkojärjestys 8.luku §5 ja kirkkovaltuuston työjärjestys §3 ja §5)

Päätös:

Suoritettua nimenhuudossa oli kirkkovaltuuston 19 varsinaisesta jäsenestä paikalla 16; poissa olivat Minttu Auvinen, Risto Kanerva ja Asko Niemelä.
Minttu Auvisen varajäseneksi ja hänen äänioikeuttaan käyttämään hyväksyttiin Anu-Maarit Mustajoki ko. listan 2. varasijalta. Asko Niemelän varajäseneksi ja hänen äänioikeuttaan käyttämään hyväksyttiin Leena Vesto ko. listan 1. varasijalta. Risto Kanerva ei ollut ilmoittanut kokouksesta poissaolostaan.
Todettiin 18 kirkkovaltuutettua olevan edustettuina.
Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

34§ Pöytäkirjantarkastajien ja ääntenlaskijain valinta

Kirkkovaltuusto päätti §3/15.1.2019 noudattaa pöytäkirjan tarkastajien valinnassa aakkosjärjestystä.

Ehdotus:

Kirkkovaltuusto valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa, jotka toimivat tarvittaessa myös ääntenlaskijoina (Kirkkojärjestys 8.luku §5 ja kirkkovaltuuston työjärjestys §4).
Aakkosjärjestyksessä vuorossa ovat Teppo Kenttämies ja Marja-Leena Kuparinen.

Päätös:

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin yksimielisesti ilman umpilippuäänestystä Teppo Kenttämies ja Marja-Leena Kuparinen. He toimivat tarvittaessa myös ääntenlaskijoina.

35§ Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Ehdotus: Kirkkovaltuusto hyväksyy kokouksen työjärjestyksen esityslistan mukaisena.

Päätös: Esityslista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi ehdotuksen mukaisesti.

36§ Työalojen esittely ja uusien työntekijöiden esittäytyminen kirkkovaltuustossa

Kirkkoneuvosto §29 / 13.2.2019

Seurakunnan eri toiminnot ovat aiemmilla valtuustokausilla esittäytyneet kirkkovaltuustossa. Valtuutetuilla on ollut mahdollisuus kysyä ja keskustella eri toiminnoista esittelyn yhteydessä.

Aiemmilla valtuustokausilla uusia työntekijöitä on pyydetty esittäytymään kirkkovaltuuston kokouksiin.

Molemmat käytännöt ovat kirkkoherran arvion mukaan osoittautuneet toimiviksi.

Kirkkoherran päätösehdotus:

Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto tutustuu seurakunnan eri työalojen toimintaan seuraavasti:

2 / 2019 Lapsi- ja perhetyö, varhaisnuoriso-, nuoriso- ja rippikoulutyö

3 / 2019 Diakonia, lähetystyö ja partio

4 / 2019 Kirkkoherranvirasto, taloustoimisto ja KIPA

1 / 2020 Jumalanpalveluselämä, kirkkomusiikki, aikuistyö, tiedotus

2 / 2020 Kiinteistö- ja hautaustoimi sisältäen suntion työn, leirikeskus

3 / 2020 Metsätalous

4 / 2020 yhteistyökumppaneiden toteuttamat toiminnot (sairaalasielunhoito, palveleva puhelin, atk-palvelut ym.)

Työalaesittelyjen yhteydessä kutsutaan seurakunnan uudet työntekijät esittäytymään kirkkovaltuustossa.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto §36 / 2.10.2019

Ehdotus: Kirkkovaltuusto tutustuu kokouksessaan 2.10.2019 diakoniatyöhön, lähetystyöhön ja partiotoimintaan.

Päätös:

Päätettiin tutustua diakoniatyöhön, lähetystyöhön ja partiotoimintaan.

Diakonissa Auli Kovalainen ja diakoni-lähetys sihteeri Riikka Leppänen kertoivat diakoniatyöstä, jossa tämän vuoden teemana on yhdessä tekeminen, yhdessä oleminen ja yhdessä syöminen. Riikka Leppänen kertoi myös lähetystyöstä, jossa toiminnan tavoitteena on tukea lähetystyöntekijöitä ja lähetyskohteita.

Partiotoiminnasta kertoivat Santamäen Palokärkien lippukunnanjohtaja Outi Sirola ja Pirjetan Partion lippukunnanjohtaja Leena Vesto. Santamäen Palokärkien jäsenmäärä tällä hetkellä on 65 ja Pirjetan Partion 90. Santamäen Palokärjet toimivat Launosissa ja Pirjetan Partio kirkonkylässä ja Pilpalassa. Molemmissa partioidessa on seurakunta taustayhteisönä.

37§ Valtuustoaloite kokouspalkkioiden ohjaamisesta Yhteisvastuukeräykseen

Kirkkoneuvosto §102 / 28.5.2019

Kristiina Tuohimaa-Salminen ja seitsemän muuta kirkkovaltuutettua tekivät aloitteen kirkkovaltuuston kokouksessa, että luottamushenkilö voisi halutessaan lahjoittaa kokouspalkkionsa Yhteisvastuukeräykselle Lopen seurakunnan taloushallinnon kautta (liite 101a). Kokouspalkkio on saajalleen veronalaista tuloa. Taluspäällikkö toteaa, että palkkion maksaminen ilman veronpidätystä ei olisi ennakoperintälain mukaista. Luottamushenkilö voi vapaaehtoisesti luopua kokouspalkkiostaan ja matkakorvauksesta. Jos palkkiosta luopuminen ja lahjoitus Yhteisvastuukeräykselle kytketään yhteen, verottaja todennäköisesti tulkitsee, että kyseessä on ennakonpidätyksen kiertäminen.

Seurakunnan tilintarkasta Martin Slotte KPMG Oy Ab:stä vastasi tiedusteluun pitävänsä oikeampana kokouspalkkioiden maksamista palkkahallinnon kautta siten, että ennakonpidätys suoritetaan normaalisti. Sen jälkeen olisi jokaisen luottamushenkilön oma asia, antaako palkkion kokonaan tai osan palkkiosta Yhteisvastuukeräykselle.

Taluspäällikön päätösehdotus:

- 1) Kirkkoneuvosto vastaa valtuustoaloitteeseen, että ennakonpidätysäädösten vuoksi kokouspalkkioita ei makseta suoraan Yhteisvastuukeräykselle.
- 2) Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto merkitsee asian tiedokseen.

Päätös: Ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto §37 / 2.10.2019

Ehdotus: Kirkkovaltuusto merkitsee asian tiedokseen.

Päätös: Kirkkovaltuusto merkitsi asian tiedokseen.

38§ Aluekeskusrekisteri

Kirkkoneuvosto §128 / 17.9.2019:

Kirkkoneuvosto on käsitellyt §104 / 28.5.2019 alustavasti ehdotusta liittymisestä Tampereen seurakuntayhtymän hallinnoimaan aluekeskusrekisteriin.

Tampereen srky:n yhteinen kirkkoneuvosto on kokouksessaan §131 / 22.8.2019 lähettänyt sopimusluonnoksen aluekeskusrekisteristä seurakunnille, jotka ovat ilmaisseet kiinnostusta liittymiseen. Tampereen srky odottaa, että vuoden 2020 alusta keskusrekisteriin liittyvien seurakuntien kirkkovaltuustot päättävät liittymisestä siten, että yhteinen kirkkoneuvosto voi hyväksyä liittymissopimukset kokouksessaan 10.10.2019.

Kirkkolain 11. luku velvoittaa seurakuntia huolehtimaan kirkonkirjojen pidosta eli jäsenrekisteristä ja manuaalisista kirkonkirjoista. Kirkkolain 11:3§ perusteella seurakunnat voivat perustaa keskusrekisterin toteuttamaan kirkonkirjojenpidon tehtävät.

Ehdotetun sopimuksen kustannusvaikutukset vuoden 2019 tasolla ovat 2,63 euroa jäsentä kohti, Lopen seurakunnan osalta noin 16 000 euroa vuodessa.

Kirkkoherran arvion mukaan aluekeskusrekisteriin liittyminen tässä vaiheessa on Lopen seurakunnan edun mukaista.

Tampereen seurakuntien rekisteripäällikkö, aluekeskusrekisterin johtaja Kari Salonen on pyytänyt seurakuntaa nimeämään seurakunnan edustajan ja varajäsenen aluekeskusrekisterin yhteistyöryhmään. Salosen mukaan mainittujen henkilöiden on syytä olla seurakunnan työntekijöitä tai viranhaltijoita.

Kirkkoherran päätösehdotus:

- a) Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto hyväksyy liitteenä §123a olevan sopimuksen, jolla Lopen seurakunta liittyy Tampereen seurakuntayhtymän ylläpitämään aluekeskusrekisteriin 1.1.2020 alkaen.
- b) Kirkkoneuvosto valtuuttaa kirkkoherran allekirjoittamaan liitteen §123a sopimuksen Lopen seurakunnan puolesta sen jälkeen, kun kirkkovaltuusto on päättänyt sopimuksen hyväksymisestä.
- c) Kirkkoneuvosto nimeää yhden jäsenen ja yhden varajäsenen aluekeskusrekisterin yhteistyöryhmään vuoden 2020 loppuun asti kestäväälle toimikaudelle.

Päätös:

- a) Ehdotuksen mukainen.
- b) Ehdotuksen mukainen.
- c) Kirkkoneuvosto nimesi jäseneksi aluekeskusrekisterin yhteistyöryhmään Lopen seurakunnasta Merja Zettermanin ja hänelle varajäseneksi Maija Lindforsin vuoden 2020 loppuun asti.

Kirkkovaltuusto §38 / 2.10.2019

Liite 38a; Sopimusluonnos liittymisestä Tampereen aluekeskusrekisteriin

Ehdotus: Kirkkovaltuusto hyväksyy liitteenä §38a olevan sopimusluonnoksen, jolla Lopen seurakunta liittyy Tampereen seurakuntayhtymän ylläpitämään aluekeskusrekisteriin 1.1.2020 alkaen.

Päätös: Kirkkovaltuusto hyväksyi liitteenä §38a olevan sopimusluonnoksen, jonka mukaisesti Lopen seurakunta liittyy Tampereen seurakuntayhtymän ylläpitämään aluekeskusrekisteriin 1.1.2020 alkaen.

39§ Lisätalousarviot

Kirkkoneuvosto §118 / 20.8.2019:

Kirkkoneuvoston kokouspalkkioihin on varattu v. 2019 talousarviossa 2500 euroa. Toteuma kesäkuun loppuun mennessä on 4210 euroa. Kokouspalkkioita korotettiin talousarvion laatimisen jälkeen. Kokousten lukumääräkin on aiempaa suurempi. Lisätalousarvion tarve v. 2019 on 6100 euroa.

Kirkkoneuvosto hyväksyi 28.5.2019 Kaisa Kaurasen tarjouksen ympäristökatselmuksen tekemisestä Lopen seurakunnalle 3300 euron hintaan. Asialle ei ole varattu rahaa talousarvioon.

Vanhan kirkon portaat kaiteineen todettiin keväällä niin huonokuntoisiksi, että talouspäällikkö päätti puuportaiden ja kaiteen uusimisesta. Lisäksi heinäkuussa toteutettiin vanhan kirkon pensoittuneen ympäristön raivaus. Yhteensä lisäkustannuksia tuli 4884 euroa.

Hautaustoimen koneiden huoltoihin varattu talousarvio on ylittynyt n. 5400 euroa. Ylitys johtuu pääasiassa Avant-traktorien korjauskustannuksista.

Kirkkoneuvosto on §51 / 19.3.2019 päättänyt, että Lopen seurakunnan hallinnossa arvioidaan päätösten ympäristö- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia. Ympäristökatselmuksen laatiminen ja vanhan kirkon ympäristön raivaus todennäköisesti vaikuttavat suotuisasti ympäristöön. Muilla talousarviolisäyksillä ei talouspäällikön arvion mukaan ole ympäristö- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia.

Taluspäällikön päätösehdotus:

Kirkkoneuvosto ehdottaa kirkkovaltuustolle lisätalousarvioita v. 2019:

1. Kirkkoneuvoston kokouspalkkiot 6100 euroa
2. Ympäristökatselmuksen teettäminen 3300 euroa
3. Vanhan kirkon portaat, kaiteet ja ympäristön raivaus 4884 euroa
4. Hautaustoimen koneiden kunnossapitopalvelut 5400 euroa

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto §39 / 2.10.2019

Ehdotus: Kirkkovaltuusto päättää seuraavista lisätalousarvioista vuodelle 2019:

1. Kirkkoneuvoston kokouspalkkiot 6100 euroa
2. Ympäristökatselmuksen teettäminen 3300 euroa
3. Vanhan kirkon portaat, kaiteet ja ympäristön raivaus 4884 euroa
4. Hautaustoimen koneiden kunnossapitopalvelut 5400 euroa

Päätös:

Kirkkovaltuusto hyväksyi seuraavat lisätalousarviot vuodelle 2019:

1. Kirkkoneuvoston kokouspalkkiot 6100 euroa
2. Ympäristökatselmuksen teettäminen 3300 euroa
3. Vanhan kirkon portaat, kaiteet ja ympäristön raivaus 4884 euroa
4. Hautaustoimen koneiden kunnossapitopalvelut 5400 euroa.

40§ Hautausmaakatselmus ja investoinnit

Kirkkoneuvosto §129 / 17.9.2019:

Hautausmaatoimen ohjesäännön 16§ alkuosa: Hautausmaan katselmus

Kirkkoneuvoston asettama työryhmä huolehtii siitä että hautausmaan ja sillä olevien rakennusten katselmus suoritetaan vuosittain. Katselmuksen perusteella kirkkoneuvosto päättää toimenpiteistä, joihin tehdyt havainnot antavat aihetta.

Kirkkoneuvosto asetti kokouksessaan 29.1.2019 hautausmaatyöryhmän, jonka jäsenet ovat Marja-Leena Kuparinen, Kalevi Nevanpää, Asko Niemelä ja Sari Paalijärvi.

Hautausmaatyöryhmään kuuluvat virkansa tai työnsä puolesta hautaus- ja kiinteistötoimen työnjohtaja, kausipuutarhuri sekä talouspäällikkö.

Hautausmaatyöryhmä suoritti hautausmaatoimen ohjesäännön 16§ mukaisen hautausmaakatselmuksen 29.8.2019 (muistio liite 129a). Katselmuksen perusteella kirkkoneuvosto päättää toimenpiteistä.

Kirkkoneuvosto on §51 / 19.3.2019 päättänyt, että Lopen seurakunnan hallinnossa arvioidaan päätösten ympäristö- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia.

Taluspäällikkö arvioi, että kohdassa 2) esitettävällä haudanhoitosopimusten muutoksella voidaan saavuttaa myönteisiä ympäristövaikutuksia esimerkiksi valitsemalla tarjottavia kukkalajikkeita tai antamalla puutarhurille lisää harkintavaltaa lajikkeiden valinnassa. Kohdassa 2) ehdotetulla inva-pysäköintipaikkojen merkitsemisellä on myönteisiä vaikutuksia hautausmaan saavutettavuudelle.

Kohdissa 3) ja 4) ehdotetuilla rakennus- tai muutostöillä voi olla ympäristön kannalta haitallisia vaikutuksia, mutta ne edistävät hautausmaan käytettävyyttä ja siistiä ulkoasua.

Taluspäällikön päätösehdotus:

- 1) Kirkkoneuvosto merkitsee liitteenä 129a olevan hautausmaakatselmuksen muistion tiedokseen,
- 2) Kirkkoneuvosto toteaa, että seuraavat hautausmaakatselmuksesta seuraavat toimenpiteet toteutetaan kuluvana vuonna tai valmistellaan v. 2020 toimintasuunnitelmaan ja talousarvioon:
 - Haudanhoitosopimukseen liittyvät muutokset haudanhoitohinnastoon ja sopimukseen
 - Suihkulähteen ja altaan kunnostaminen sekä pensaita muistolehdon lähelle
 - Valvontakamerakyltit ja Inva-pysäköintimerkinnot
- 3) Kirkkoneuvosto ehdottaa kirkkovaltuustolle investoinnin hyväksymistä:
 - Sankarihautausmaan kunnostaminen ja ristien uusiminen
- 4) Kirkkoneuvosto siirtää kiinteistötyöryhmälle valmisteltavaksi rakennusinvestoinnit:
 - Huoltorakennuksen varaston laajennus
 - Kompostoiva WC/työkaluvarasto hautausmaalla vierailijien käyttöön

Päätös: ehdotuksen mukainen

Kirkkoneuvoston kokouksen jälkeen taluspäällikkö on arvioinut, että sankarihautausmaan kunnostaminen ja ristien uusiminen maksaa noin 19.000 euroa.

Kirkkovaltuusto §40 / 2.10.2019:

Ehdotus: Kirkkovaltuusto päättää, että vuonna 2020 toteutetaan investointi:

- sankarihautausmaan kunnostaminen ja ristien uusiminen, 19.000 euroa.

Päätös: Kirkkovaltuusto päätti toteuttaa vuonna 2020 sankarihautausmaan kunnostamisen ja ristien uusimisen. Investointiin varataan 19.000 euroa.

41§ Kiinteistökatselmus ja investoinnit 2020

Kirkkoneuvosto §130 / 17.9.2019:

Kirkkoneuvosto asetti kokouksessaan 29.1.2019 kiinteistötyöryhmän toimikaudekseen vuosille 2019-2020. Työryhmän jäsenet ovat Jarno Hatakka, Marja-Leena Kuparinen, Arja Niemi, Outi Siirola ja Sakari Vuorinen.

Kiinteistötyöryhmään kuuluvat virkansa tai työnsä puolesta hautaus- ja kiinteistötoimen työnjohtaja, talouspäällikkö, erityisammattimies sekä Riihimäen seurakunnan kiinteistö-päällikkö.

Työryhmä suoritti Lopen seurakunnan kiinteistöjen katselmuksen 6.8.2019. Liitteenä 130a on kiinteistökatselmuspöytäkirja, johon on kirjattu kiinteistöittäin havaittuja puutteita sekä korjaus- ja investointiehdotuksia kustannusarvioineen.

Kirkon peruskorjauksen suunnittelu on kesken ja syksyn 2019 aikana ehdotetaan vielä erikseen kirkon peruskorjaukseen liittyviä investointeja.

Kirkkoneuvosto päätti 19.3.2019, että Lopen seurakunnan hallinnossa arvioidaan päätösten ympäristö- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia. Talouspäällikkö arvioi, että rakennusten kunnossapito on pitkällä aikavälillä järkevää, taloudellista ja ympäristön kannalta vähiten kuormittavaa. Samalla voidaan hakea myös suotuisia ympäristövaikutuksia, esim. energiatalouden parantuessa

Taluspäällikön päätösehdotus:

Kirkkoneuvosto esittää kirkkovaltuustolle, että kirkkovaltuusto merkitsee tiedokseen kiinteistökatselmuspöytäkirjan (liite 130a) ja päättää vuodelle 2020 korjausinvestoinnit:

- Kesijärven leirikeskukseen julkisivuverhouksen uusiminen 40.000 euroa
- Kesijärven leirikeskukseen lämmityspatterien uusinta 16.000 euroa
- Virastotalon betoniviemäreiden sukitus 10.000 euroa
- Virastotalon vanhimpien käyttövesiputkien uusiminen 10.000 euroa
- Toimistohuoneiden sisäkattojen maalaus 8.000 euroa
- Hautausmaan huoltorakennuksen konehalleihin nosto/taitto-ovet 12.000 euroa
- Kirkon ulkoportaiden kunnostaminen 30.000 euroa

Muut kiinteistötyöryhmän ehdottamat korjaukset eivät ylitä investointirajaa. Ne merkitään kiinteistöittäin v. 2020 talousarvioon vuosikuluiksi. Vuosille 2021-2023 ehdotetut investoinnit ja korjaukset merkitään tiedoksi ja niistä päätetään tulevina vuosina.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto §41 / 2.10.2019:

Liite 41a; Kiinteistökatselmuspöytäkirja

Ehdotus: Kirkkovaltuusto merkitsee liitteenä 41a olevan kiinteistökatselmuspöytäkirjan tiedokseen ja päättää seuraavista investoinneista vuodelle 2020:

- Kesijärven leirikeskukseen julkisivuverhouksen uusiminen 40.000 euroa
- Kesijärven leirikeskukseen lämmityspatterien uusinta 16.000 euroa
- Virastotalon betoniviemäreiden sukitus 10.000 euroa
- Virastotalon vanhimpien käyttövesiputkien uusiminen 10.000 euroa
- Toimistohuoneiden sisäkattojen maalaus 8.000 euroa
- Hautausmaan huoltorakennuksen konehalleihin nosto/taitto-ovet 12.000 euroa
- Kirkon ulkoportaiden kunnostaminen 30.000 euroa

Käsittely:

Valtuutettu Sakari Vuorinen esitti, että Kesijärven leirikeskukseen julkisivuverhouksen uusimista siirretään tuleville vuosille.

Vuorisen esitystä julkisivuverhouksen siirtämisestä kannattivat Kalevi Nevanpää, Jarno Hatakka ja Pieti Muhonen.

Koska oli tullut yksi kannatettu esitys Kesijärven leirikeskukseen julkisivuverhouksen uusimisen siirtämisestä myöhempään ajankohtaan, puheenjohtaja Outi Sirola tiedusteli, onko kirkkovaltuusto yksimielisesti asian kannalla. Kaikki olivat yksimielisiä asiasta.

Päätös:

Kirkkovaltuusto merkkasi kiinteistökatselmuspöytäkirjan tiedokseen ja päätti seuraavat investoinnit vuodelle 2020:

- Kesijärven leirikeskukseen lämmityspatterien uusinta 16.000 euroa
- Virastotalon betoniviemäreiden sukitus 10.000 euroa
- Virastotalon vanhimpien käyttövesiputkien uusiminen 10.000 euroa
- Toimistohuoneiden sisäkattojen maalaus 8.000 euroa
- Hautausmaan huoltorakennuksen konehalleihin nosto/taitto-ovet 12.000 euroa
- Kirkon ulkoportaiden kunnostaminen 30.000 euroa

Kesijärven leirikeskukseen julkisivuverhouksen uusiminen poistettiin yksimielisesti vuoden 2020 investointilistalta.

42§ Metsäsuunnitelman 2015-2024 hyväksyminen

Kirkkoneuvosto §131 / 17.9.2019:

Kirkkoneuvosto päätti § 114/ 18.11.2014 tilata seurakunnalle uuden 10 vuoden metsäsuunnitelman. Lopen seurakunnan metsäsuunnitelma laadittiin Metsäliiton toimesta vuosille 2015–2024. Suunnitelma koostuu tilojen yhteenvetotiedoista, metsäkartoista ja perustiedoista metsäkuvioittain. Siihen on koottu myös suositus metsänhoitotöistä ja hakkuista ja niiden tulo- ja menoarvioista kymmenen vuoden ajaksi.

Kirkkoneuvosto päätti §105/ 15.9.2015 merkitä tiedokseen ja ottaa käyttöön Lopen seurakunnan Metsäsuunnitelman vuosille 2015-2024.

Kirkkovaltuusto §40 / 3.11.2015:

Metsäasiantuntija Teemu Aalto Metsä Groupista ja metsäneuvoja Raimo Kerola Metsänhoitoyhdistys Kanta-Hämeestä esittelivät kirkkovaltuustolle Lopen seurakunnan uuden metsäsuunnitelman vuosille 2015-2024. Metsäsuunnitelma 2015-2024 merkittiin kirkkovaltuustolle tiedoksi.

Kirkkojärjestyksen 15:10§ edellyttää, että metsäsuunnitelma hyväksytään kirkkovaltuustossa:

Kirkkojärjestyksen 15 luvun 10 §:

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän metsiä tulee metsälain (1093/1996) tavoitteiden toteuttamiseksi hoitaa kirkkovaltuuston tai yhteisen kirkkovaltuuston hyväksymän metsäsuunnitelman mukaisesti. Metsäsuunnitelman tulee olla metsänhoidon ammattiasiantuntemusta edustavan yhteisön tai henkilön laatima.

Koska kirkkovaltuusto on vain merkinnyt Metsäsuunnitelman 2015-2024 tiedokseen, eikä ole sitä selvästi hyväksynyt, asia on päätettävä uudelleen kirkkovaltuustossa. Liitteenä 131a on otteita metsäsuunnitelmasta. Metsäsuunnitelmakansiot ovat nähtävänä kirkkoneuvoston ja myöhemmin kirkkovaltuuston kokousten yhteydessä.

Kirkkoneuvosto päätti 19.3.2019, että Lopen seurakunnan hallinnossa arvioidaan päätösten ympäristö- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia. Seurakunnan metsäsuunnitelmassa vuosille 2015-2024 on huomioitu ympäristön-suojelulliset näkökohdat vuoden 2014 aikaisen tietämyksen valossa.

Vuonna 2019 käytävässä metsäkeskustelussa esitetään kahtalaisia arvioita avohakkuiden ympäristövaikutuksista. Esimerkiksi ympäristöjärjestö WWF:n mukaan ns. jatkuvan kasvatuksen menetelmä on avohakkuita parempi vaihtoehto ympäristön kannalta. Toisaalta Maaseudun tulevaisuus –lehden uutisen mukaan avohakkuita ei ole syytä kokonaan lopettaa, vaan etsiä tasapaino pysyvästi peitteisten metsien (jatkuva kasvatus) ja avohakkuiden välillä.
<https://www.wwf.fi/alueet/suomi/suomen-metsat/Metsaa-voi-hoittaa-myos-ilman-avohakkuita--3490.a>
<https://www.mtk.fi/-/avohakkuuta-ei-ole-syyta-lopettaa-ekologisuuden-takia>

Mikäli seurakunta haluaa arvioida uudelleen metsänhoitoaan ja ympäristönäkökulmien huomioimista metsätaloudessa, talouspäällikön arvion mukaan asia kannattaa huomioida seuraavan metsäsuunnitelman (2025-2034) laatimisen yhteydessä.

Taluspäällikön päätösehdotus:

Kirkkoneuvosto ehdottaa, että kirkkovaltuusto hyväksyy Metsäliiton laatiman Lopen seurakunnan metsäsuunnitelman 2015-2024.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto §42 / 2.10.2019;

Liite 42a; Osia metsäsuunnitelmasta

Ehdotus: Kirkkovaltuusto hyväksyy Metsäliiton laatiman Lopen seurakunnan metsäsuunnitelman 2015-2024.

Käsittely:

Valtuutettu Kristiina Tuohimaa-Salminen esitti, että Lopen seurakunnan metsäsuunnitelma 2015-2024 päivitetään kirkon ilmastointistrategian mukaisesti ja lisätään kirjaus siitä, että Lopen seurakunnan metsiä hoidetaan ekologisesti, sosiaalisesti, kulttuurisesti ja taloudellisesti kestävästi.

Valtuutettu Ari Salomaa kannatti esitystä.

Taluspäällikkö Pirjo Kuuluvainen selvitti, että asiantuntijat laativat metsäsuunnitelman ja että lauseen lisääminen suunnitelmaan tarkoittaa, että metsäsuunnitelma on teetettävä uudelleen ja maksaa noin 10.000 euroa.

Valtuutettu Kristiina Tuohimaa-Salminen esitti, että asia jätetään pöydälle lisäselvityksiä varten.

Valtuutettu Sakari Vuorinen kannatti asian jättämistä pöydälle.

Kirkkovaltuusto piti neuvottelutauon klo 19.58-20.03.

Koska pöydällepanosta oli tehty esitys, oli äänestettävä.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen; ne jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista, äänestävät JAA, ja jotka kannattavat että asia jätetään pöydälle, äänestävät EI. Sihteeri lukee nimilistan aakkosjärjestyksessä, varajäsenet viimeisenä ja puheenjohtaja äänestää ensin.

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksen tulos: JAA-ääniä 16, EI-ääniä 2.

Päätös: Asian käsittelyä jatketaan.

Kirkkoneuvoston esityksen lisäksi on tehty toinen kannatettu esitys, on äänestettävä.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen; ne jotka kannattavat kirkkoneuvoston esitystä, että metsäsuunnitelma hyväksytään, äänestävät JAA, ja jotka kannattavat Kristiina Tuohimaa-Salmisen esitystä metsäsuunnitelman päivittämisestä, äänestävät EI.

Sihteeri lukee nimilistan aakkosjärjestyksessä, varajäsenet viimeisenä ja puheenjohtaja äänestää ensin.

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksen tulos: JAA-ääniä 17, EI-ääniä 1.

Päätös:

Kirkkovaltuusto hyväksyi Metsäliiton laatiman Lopen seurakunnan metsäsuunnitelman vuosille 2015-2024.

43§ Kirkollisveroprosentti 2020

Kirkkoneuvosto §134 / 17.9.2019;

Kirkkoneuvosto laatii ehdotuksen kirkkovaltuuston päätettäväksi seuraavan vuoden kirkollisveroprosentin suuruudesta. Kirkkovaltuusto päättää tuloveroprosentista 0,05 prosenttiyksikön tarkkuudella (KL 15:2). Veroprosentti ilmoitetaan verohallinnolle marraskuun puoleenväliin mennessä.

Lopen seurakunnan kirkollisveroprosentti on ollut vuodesta 2017 alkaen 1,75% oltuaan sitä ennen viisi vuotta 1,7 %. Kuluvana vuoden tammi-elokuun aikana verotulot ovat laskeneet edelliseen vuoteen verrattuna 106.344 euroa eli 9,5%. Verohallinnon verotuottojen tilitysrytmi on tänä vuonna muuttunut kansallisen tulorekisterin käyttöönnoton myötä. Aikaisemmin marraskuulle painottuneet edellisten verovuosien oikaisut tapahtuvat nyt aikaisemmin sitä mukaa, kuin verotuspäätöksiä valmistuu. Tämä huomioiden verotuottojen lasku lienee nykyistä toteumaa vähäisempi.

Kirkkoneuvosto on antanut työntekijöille talousarvion laatimista varten ns. raamin, jossa mm. palvelu- ja tavaraostojen yläraja on v. 2018 tilinpäätöksen toteutuneet luvut. Arvio raamin mukaisesta talousarviosta on liitteenä 134a.

Sen mukaan kirkollisveroprosentilla 1,75 ja kirkkoneuvoston keväällä päättämällä talousarviokehyksellä päädyttäisiin n. 10.000 euron ylijäämään. Kuluista puuttuu vielä mm. koulutuspalvelut ja koulutusmatkakulut, joista kirkkoneuvosto päättää lokakuussa.

Kirkkojärjestyksen 23: 3§ perusteella seurakunnan on arvioitava päätöstensä vaikutukset lapsiin. Kirkkoneuvosto on §51 / 19.3.2019 päättänyt, että Lopen seurakunnan hallinnossa arvioidaan päätösten ympäristö- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia. Talouspäällikkö arvioi, että ehdotettu veroprosentti mahdollistaa suurin piirtein nykyisessä laajuudessa lasten etua toteuttavaa toimintaa, sekä seurakuntalaisten yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet ja ympäristönäkökulmien huomioimisen. Lisäksi ehdotettu veroprosentti luo edellytykset toiminnan määrälliseen ja laadulliseen kehittämiseen kohtalaisissa määrin.

Taluspäällikön päätösehdotus:

Kirkkoneuvosto ehdottaa kirkkovaltuustolle, että se päättää Lopen seurakunnan kirkollisveroprosentiksi 1,75 vuodelle 2020.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto §43 / 2.10.2019:

Ehdotus:

Valtuusto päättää Lopen seurakunnan kirkollisveroprosentiksi 1,75 vuodelle 2020.

Päätös:

Kirkkovaltuusto päätti Lopen seurakunnan vuoden 2020 kirkollisveroprosentiksi 1,75.

44§ Kirkkoneuvoston jäsenen valinta

Kirkkoneuvosto §137 / 17.9.2019:

Kirkkoneuvoston jäsen Asko Niemelä on pyytänyt eroa kirkkoneuvoston jäsenyydestä sähköpostitse 11.9.2019. Niemelä jatkaa edelleen kirkkovaltuuston jäsenenä.

Kirkkoneuvoston jäsenten ja varajäsenten valinnassa on huomioitava Kirkkolain 23:8§ vaatimus, että toimielimessä on oltava vähintään 40% molempia sukupuolia.

Kirkkoherran päätösehdotus:

Kirkkoneuvosto esittää, että kirkkovaltuusto myöntää Asko Niemelälle eron kirkkoneuvoston jäsenyydestä ja valitsee kirkkoneuvostoon uuden jäsenen Asko Niemelän tilalle.

Päätös: ehdotuksen mukainen.

Kirkkovaltuusto §44 / 2.10.2019:

Ehdotus:

- 1) kirkkovaltuusto myöntää Asko Niemelälle eron kirkkoneuvoston jäsenyydestä ja
- 2) valitsee kirkkoneuvostoon uuden jäsenen Asko Niemelän tilalle.

Päätös:

1. Kirkkovaltuusto myönsi Asko Niemelälle eron kirkkoneuvoston jäsenyydestä.
2. Kirkkoneuvoston varsinaiseksi jäseneksi Asko Niemelän tilalle valittiin Teppo Kenttämies ja hänen henkilökohtaiseksi varajäsenekseen Aimo Alho.
Koska Teppo Kenttämies on ollut kirkkoneuvostossa Seppo Kuparisen henkilökohtainen varajäsen, Seppo Kuparisen henkilökohtaiseksi varajäseneksi valittiin Asko Niemelä.
Henkilövalinnat suoritettiin yksimielisesti ilman umpilippuäänestystä.

45§ Ilmoitusasiat

Kirkkoherra Tuomas Hynynen ilmoitti seurakuntasalissa pidettävistä avoimista keskustelutilaisuuksista:

- 8.10.2019 keskustellaan seurakunnan kasvatuksen toiminnasta eli lasten, perheiden, kouluikäisten ja nuorten toiminnasta sekä rippikoulutyöstä
- 23.10.2019 keskustellaan seurakunnan julistuksen toiminnasta eli jumalanpalveluksista, musiikista, aikuistyöstä ja tiedotuksesta.
- 19.11.2019 keskustellaan ympäristöasioista; tutustutaan Lopen seurakunnassa toteutetun ympäristökatselmuksen tuloksiin ja keskustellaan siitä, miten ympäristöasiat huomioidaan seurakunnassa nyt ja tulevaisuudessa

Päätös: Ilmoitusasiat merkittiin tiedoksi.

46§ Jäsenten esittämät asiat

1. Seppo Kuparinen esitti kiitokset hautausmaan hyvästä opasviitoituksesta.
2. Teppo Kenttämies toi terveiset Tampereen hiippakunnan luottamushenkilöiden neuvottelupäivästä, jossa oli kolme pääaihetta, rekrytointi, kiinteistöt ja verkostoituminen.

47§ Valitusosoitus

Liite 47a Valitusosoitus

Ehdotus: Valitusosoitus merkitään annetuksi.

Päätös: Valitusosoitus merkittiin annetuksi.

48§ Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 20.45.

VALITUSOSOITUS

Pöytäkirja §47 / Liite 47a

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	<p>Valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevat muutoksenhakukiellot</p> <p>Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 5 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkista hankintaa koskevasta päätöksestä ei saa tehdä julkisista hankinnoista annetun lain mukaista valitusta, koska päätös koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua.</p> <p>Pöytäkirjan pykälät 32-37, 45-48</p> <p>Erikseen säädetty muutoksenhakukiellot</p> <ol style="list-style-type: none"> Hallintolainkäyttölain 5 §:n 2 mom :n mukaan päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Muun lainsäädännön mukaan päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. Hankintaa koskevista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 8 a § 2 momentin nojalla saa tehdä kirkkolain mukaista oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan. Asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnyksen¹. <p>Pöytäkirjan pykälät ja valituskieltojen perusteet:</p>
----------------------------	--

HANKINTAOIKAISU

Hankintaoikaisu n tekeminen	<p>Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintayksikölle kirjallisen hankintaoikaisun (Hankintalaki 80-83 §).</p> <p>Toimitusosoite Hankintaoikaisu toimitetaan hankintayksikölle. Hankintayksikön yhteystiedot: Käyntiosoite: Postiosoite: Telekopio: Sähköposti:</p> <p>Hankintaoikaisu on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Hankintaoikaisun voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiannosta viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä siitä, että sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Hankintaoikaisun on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.</p>
Hankintaoikaisu n sisältö	<p>Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi tiedot hankintaoikaisun kohteena olevasta päätöksestä millaista oikaisua päätökseen vaaditaan millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan <p>Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.</p>

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika	<p>Kirkollis- ja hallintovalitukset Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.</p> <p>Valitusviranomainen ja yhteystiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hämeenlinnan hallinto-oikeus Käyntiosoite: Raatihuoneenkatu 1, Hämeenlinna (asiakaspalvelu avoinna ma-pe klo 8.00-16.15) Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna Puhelin: 010 364 2200 Telekopio: 010 364 2269 Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet <p>Kirkollisvalitus, pöytäkirjan pykälät: 38-44 Hallintovalitus, pöytäkirjan pykälät: --</p>
---	---

¹ Kansallisen kynnyksen suuruus on 30.000 € (tavarat –ja palvelut), 100.000 € (terveydenhoito –ja sosiaalipalvelut) ja 150.000 € (rakennus –ja käyttöoikeusurakat)

	<p><u>Kirkollisvalitus alistusasiassa</u> Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valitusviranomainen ja yhteystiedot:</p> <p>Tampereen hiippakunnan tuomiokapituli, pöytäkirjan pykälät: Käyntiosoite: Näsilinnankatu 26, 7.krs, Tampere (avoinna ma-pe klo 9.00-15.00) Postiosoite: Näsilinnankatu 26 7.krs, 33200 Tampere Puhelin: 0400 926 730 notaari Hannu Laukkonen Sähköposti: tampere.tuomiokapituli@evl.fi</p> <p>• Kirkkohallitus, pöytäkirjan pykälät: PL 210 (Eteläranta 8), 00131 Helsinki Telekopio: 09-1802 350 Sähköposti: kirkkohallitus@evl.fi Kirjaamo (Eteläranta 8, Helsinki) avoinna ma-pe klo 8.30-16.15</p> <p>• Opetus- ja kulttuuriministeriö, pöytäkirjan pykälät -- PL 29 (Meritullinkatu 10), 00023 Valtioneuvosto Telekopio: 09-135 9335 (kirjaamo) Sähköposti: kirjaamo@minedu.fi</p>	Valitusaika 30 päivää 30 päivää 30 päivää
	<p>Valitus markkinaoikeuteen Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut kirjallisesti tiedon asemaansa vaikuttavasta ratkaisusta tai tarjousmenettelyn ratkaisusta ja sen perusteista sekä kirjallisen ohjeen asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi (valitusosoitus). Hankinta-asiaan muutosta hakevan on lisäksi kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön ilmoittamaan osoitteeseen viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Hankintayksikön yhteystiedot ovat edellä hankintaaikaisua koskevassa kohdassa.</p> <p>Markkinaoikeuden yhteystiedot</p> <p>Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle osoitettuna osoitteeseen: Postiosoite: PL 118, 00131 HELSINKI Käyntiosoite: Erottajankatu 1–3, Helsinki Telekopio: 010 364 3314 Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p>	Valitusaika 14 päivää
Muutoksenhakuajan laskeminen	Valitus- ja oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.	
Valituskirjelmä	<p>Valituskirjelmässä <u>on ilmoitettava</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – valittajan nimi ja kotikunta – postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa – päätös, johon haetaan muutosta – miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi – perusteet, joilla muutosta vaaditaan <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.</p> <p>Valituskirjelmään <u>on liitettävä</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä – todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta – asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. <p>Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.</p> <p>Päätöksen voi saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi sillä perusteella, että hankinnassa on menetelty julkisista hankinnoista annetun lain (1505/1992) tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai Euroopan yhteisön lainsäädännön tai maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevan sopimuksen vastaisesti. Asia voidaan saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnyksen.</p>	
Valitusasiakirjojen toimittaminen	Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.	
Oikeudenkäyntimaksu	Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 260 euroa ja markkinaoikeudessa 2 050 euroa, jollei lain 5,7 tai 8 §:stä muuta johdu.	
	Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.	